

PREGÓ DE SANT PERE. REUS 2026

Senyora alcaldessa, membres del consistori, autoritats, reusenques i reusencs,

Quan la Sandra Guaita em va telefonar per proposar-me ser la pregonera de la Festa Major de Sant Pere, vaig sentir una emoció molt fonda.

No recordo exactament totes les paraules que ens vam dir. Però sí que recordo una de les primeres coses que li vaig respondre.

—Si els meus pares ho poguessin veure...

Em va sortir sense pensar. Tal com raja.

Hi ha moments que travessen els anys d'un sol cop. Moments que et tornen a les persones que t'han ajudat a arribar fins aquí.

Aquell mateix instant vaig entendre que aquest pregó no el faria sola.

Que hi serien els meus pares. Que hi seria la meva família. Que hi serien moltes de les persones que han format part de la meva vida. I també una ciutat sencera que, d'una manera o d'una altra, m'ha anat construint.

A partir d'aquell dia vaig començar a estirar fils. Els fils dels records. Els fils que uneixen persones, llocs i moments que semblaven dispersos i que, de sobte, tornaven a encaixar.

Quan et demanen fer un pregó penses que hauràs de parlar d'una ciutat. Ben aviat descobreixes que una ciutat és molt més que els seus carrers i els seus edificis.

Una ciutat és la gent que l'ha viscuda. Les històries que hi han passat. Els records que hi hem deixat. I, també, els que encara ens habiten.

Per això aquest pregó parlarà del Reus que es veu. Però sobretot del Reus que porto dins.

I quan vaig començar a buscar aquest Reus interior, els primers fils em van portar a la infantesa.

A la padrineta Teresa.

La persona que més estimava del món.

Feia puntes de coixí. Encara avui, quan sento uns boixets, torno per un instant a la casa del Raval de Sant Pere. La fusta tocant la fusta. Una música domèstica, discreta, que semblava formar part de la seva respiració.

Jo devia tenir cinc anys. Hi ha persones amb qui ens entenem abans que arribin les paraules.

A casa seva hi havia una calaixera i al primer calaix hi guardàvem una panera amb les molles de pa que havien sobrat dels àpats.

No es llençava res. Quan la panera era prou plena, i sempre com si es tractés d'una petita celebració, anàvem als Màrtirs a donar menjar als coloms.

Avui aquella plaça té un altre nom. És la plaça de la Llibertat.

De petita no em preguntava per què els adults en deien els Màrtirs. Era simplement la plaça dels coloms, de la padrineta Teresa i de les tardes compartides.

Amb els anys he entès que els noms dels llocs canvien. També els carrers i les façanes. Hi ha records, però, que continuen habitant els espais molt temps després que els espais hagin canviat.

Quan passo per la plaça de la Llibertat encara hi veig una dona menuda caminant al meu costat amb les mans plenes de molles. La ciutat també es transforma a través de les persones que l'han estimada.

La padrineta entrellaçava fils amb els seus boixets i, sense saber-ho, em va ensenyar una altra manera d'entrellaçar. La dels records.

Els records tenen això.

N'estires un i en venen molts més.

I darrere la padrineta Teresa en van començar a arribar d'altres.

La Pepeta. La meva àvia, que feinejava a totes hores i triava avellanes en un magatzem del carrer Doctor Robert.

La tieta Paquita, que treballava a Monederos Fort, aquí mateix, al Mercadal.

La mare, que portava la comptabilitat als Magatzems Vila, al carrer Llovera.

I el pare. Primer a la Granja Artiga, venent pollets. Més endavant al seu propi negoci. I, de jove, fent teatre amateur al Bravium.

Persones senzilles. D'aquelles que rarament surten als llibres d'història. Però que deixen una empremta fonda en les vides que toquen.

Quan penso en Reus també penso en aquestes mans.

Les que han cosit.

Les que han venut.

Les que han ensenyat.

Les que han cuidat.

Les que han fet quadrar els comptes de casa.

Les que han aixecat negocis, famílies i projectes sense fer soroll.

Les grans ciutats no les sostenen només els seus personatges il·lustres.
També les sostenen les mans anònimes que, dia rere dia, les fan possibles.

Quan jo era adolescent, els meus pares van prendre una decisió important.

Vam marxar a viure a Tarragona.

El pare havia adquirit el traspàs d'un negoci i començava una nova etapa per a tota la família.

Encara veig aquells dies.

Les caixes.

Les presses.

Els comiats. Tants comiats!

La sensació que una vida s'estava plegant mentre una altra començava a desplegar-se, a contracar.

Sobretot recordo la mare.

Feia poc que havien estrenat pis al carrer de l'Hospital. Un pis nou i ara tocava tornar a començar!

Quan parlava d'aquell canvi, gairebé sempre acabava dient el mateix:

—No veuré el campanar.

Ho deia així.

Com si una sola paraula pogués contenir una ciutat sencera.

El pare, que l'estimava a la seva manera, va buscar una solució.

Va encarregar a un pintor una gran pintura de la Prioral i del campanar.

No era un quadre. Ocupava mitja paret del menjador.

La nova casa de Tarragona eren unes golfes que donaven al mar.

I allà, entre un horitzó nou i una vida nova, la mare va continuar tenint el seu campanar.

Cada dia.

Presidint la casa, el campanar va continuar viatjant amb nosaltres.

Els anys van passar. La pintura va quedar enrere en un altre trasllat.

La història, però, no es va acabar aquí.

La meva germana Montserrat va voler recuperar aquella imatge tan estimada i va fer un tapís amb la silueta de la Prioral i del campanar.

Sempre m'ha emocionat pensar-ho.

Sense haver-nos posat mai d'acord, cadascú va trobar la seva manera de conservar allò que estimava.

La padrineta Teresa entrellaçava fils.

El pare va encarregar una pintura.

La Montserrat va teixir un tapís.

I jo escric.

Tots intentem fer el mateix: salvar de l'oblit les coses que ens han fet ser qui som.

En el fons, aquest pregó també neix d'aquí.

A partir d'aquí, els record van sortir de les cases i van ocupar els carrers sencers.

Vaig tornar a veure la Festa Major de la meva infantesa. Una ciutat viscuda a peu de carrer.

Les famílies baixaven cadires de casa per veure passar els actes.

La gent es mudava.

Els venedors de garrapinyades omplien l'aire d'una olor que encara avui soc capaç de reconèixer.

Quan ets petit no t'adones que estàs construint records.

Simplement vius.

Dècades després, són precisament aquells instants els que tornen.

Em tornen els gegants petits passant pels barris. El Bitxet, la Bitxeta, el Japonès i la Japonesa, la Mulassa. Els esperàvem amb una barreja d'impaciència i admiració.

Des dels balcons, moltes famílies llançaven monedes i els geganters les recollien amb la mateixa tovallola amb què s'eixugaven la suor.

Era una imatge ben senzilla. I tanmateix explicava moltes coses d'una festa feta des de la proximitat.

També recordo el Coso Blanco, l'endemà de Sant Pere. Les batalles de confeti. Aquella pluja de papers de colors que semblava no acabar-se mai.

N'hi havia tant que quan arribàvem a casa encara ens en trobàvem entre la roba, a les sabates i fins i tot als llençols.

I també em venen al cap els focs artificials al camp del Reus Deportiu.

Aquelles nits d'estiu en què tota la ciutat semblava mirar cap al mateix cel.

Amb els anys he entès que les festes no viuen només en els programes ni en els actes més solemnes. Viuen, també, en aquests instants menuts que semblen insignificants mentre passen.

En la sensació de formar part d'una mateixa celebració.

D'una mateixa comunitat.

D'una mateixa història.

I si la Festa Major em va ensenyar el valor de la comunitat, els llibres em van descobrir altres horitzons.

Recordo aquelles visites a la llibreria Domingo. I m'alegra saber que encara forma part de la vida de la ciutat. Per a una nena, aquell lloc tenia alguna cosa de territori màgic.

Les llibretes noves.

Els llapis.

Els quaderns.

I aquell plàstic transparent amb què després folràvem els llibres a casa.

La mare ens hi ajudava. Ho fèiem amb una cura gairebé cerimonial.

Com si preparar els llibres fos també una manera de preparar-nos per al que havia de venir.

Aleshores jo no ho sabia. No podia saber-ho. Entre aquelles llibretes, aquells llibres i aquells prestatges també s'estava gestant una part important de la meva vida.

La lectura em va ensenyar una cosa extraordinària: que sense moure't del lloc podies viatjar molt lluny.

I que les paraules tenen la capacitat d'obrir portes que de vegades ni tan sols sabíem que existien.

Mirant enrere, m'adono que vaig tenir la sort de créixer en una ciutat que estimava la cultura.

No com una cosa reservada a uns quants.

Sinó com una part natural de la vida.

Els meus pares es van conèixer al Centre de Lectura.

El pare, de jove, havia fet teatre amateur al Bravium.

A casa es parlava de llibres, de teatre, de música, de la ciutat.

Mai no vaig viure la cultura com una obligació ni com una activitat extraordinària.

Era simplement una manera de mirar el món.

Amb curiositat.

Amb esperit crític.

Aquest és un dels grans tresors de Reus.

Una ciutat capaç de generar indústria, comerç i empenedoria.

I també una ciutat que ha sabut cuidar els seus espais de pensament, debat i de creació.

I això no passa a tot arreu.

Anys més tard, quan vaig començar a escriure novel·les, no vaig sentir que m'allunyava de la ciutat on havia crescut.

Al contrari.

D'alguna manera, continuava conversant amb ella.

Reus ha anat trobant sempre una escletxa per entrar dins la meva obra.

De vegades a través d'un carrer.

D'una plaça.

D'un record.

D'una manera de parlar.

Perquè hi ha llocs dels quals marxem, però que no ens abandonen mai.

També han anat tornant escenes que creia perdudes.

Les catifes de Corpus del Raval de Sant Pere.

Les hores passades desfullant flors i classificant pètals per colors.

Les olors.

Les converses.

Els gestos.

I també la Boca de la Mina.

De petita em semblava que era molt lluny de Reus. Com si sortíssim de la ciutat i entréssim en un altre món.

La gent hi pujava caminant. Alguns portaven cadires plegables. Altres, una manta sota el braç. Les famílies obrien les carmanyoles i l'aire s'omplia d'olor de truita de patates i de llonganissa.

Els nens corríem amunt i avall sense gaire consciència del temps. Jugàvem al voltant de la bassa, entre els plàtans, mentre els grans feien tertúlia a l'ombra.

Jo no sabia aleshores que aquell passeig formava part de la història de la ciutat.

Només sabia que allà passava alguna cosa estranya i meravellosa.

Que, per unes hores, Reus semblava quedar enrere.

I que el temps caminava més a poc a poc.

Per això em fa tan feliç la seva recuperació.

Avui hi torno i la reconec alhora que hi trobo un espai més cuidat, més accessible i més obert a les noves generacions.

Potser aquesta és una de les millors maneres d'estimar una ciutat: conservar-ne l'ànima mentre la preparem per als qui vindran després.

Petites escenes que semblaven destinades a desaparèixer i que, sense saber ben bé com, han acabat trobant refugi entre les pàgines d'un llibre.

Escriure també és una manera de tornar als llocs, a les persones i als instants que ens han ajudat a ser qui som.

La vida, de vegades, té una manera ben curiosa de tancar cercles.

Un dels honors més grans que m'ha regalat Reus va ser quan em van nomenar escriptora de capçalera de la Biblioteca Xavier Amorós.

Aquell nomenament tenia un significat especial també pel lloc on es produïa.

Sempre m'ha semblat una de les transformacions més belles que ha fet la ciutat: convertir un lloc destinat a la mort en una casa per a la memòria, el coneixement i la imaginació.

I fer-ho sense esborrar-ne el passat.

Amb respecte.

De vegades, una ciutat aconsegueix una cosa extraordinària: convertir una ferida en una oportunitat.

Per això va ser tan especial veure una de les meves novel·les, *Els camins de la llum*, formant part del mural d'aquell edifici.

Vaig pensar en la nena de les trenes que entrava a la llibreria Domingo i acariciava les llibretes noves abans fins i tot d'obrir-les.

I en tots els camins inesperats que pot arribar a recórrer una vida.

I parlant de llibres, de paraules i de ciutat, no puc deixar de recordar una altra baula d'aquesta cadena.

En Robert Miralles, en Ramon Amigó, la Teresa Miquel.

Gràcies a persones com ells, el català va continuar respirant sota pressió. Organitzaven cursos, compartien materials, feien circular llibres i coneixement de mà en mà, de manera clandestina.

En Robert era el pare de la meva amiga d'infantesa, la Maria Carme. De fet, les nostres mares ja havien anat juntes a escola.

M'agrada pensar que una ciutat també es transmet així. A través de vincles que travessen les generacions.

L'any 2012, Òmnium Baix Camp els va retre homenatge i van encendre la Tronada de Sant Pere. Era un homenatge a totes aquelles persones que, en temps difícils, van continuar ensenyant i defensant la llengua.

Ho van fer sovint amb discreció, sense buscar protagonisme, sabent que hi ha coses que només perduren si algú les cuida.

I el català necessita que el cuidem.

No només a les escoles o a les institucions.

També a casa, al carrer, als comerços i en les converses de cada dia.

Perquè una llengua és molt més que un patrimoni cultural.

És una manera de mirar el món.

Quan recordo aquells mestres, penso en totes les persones que han mantingut viva la llengua perquè nosaltres la puguem continuar parlant avui.

I sento, sobretot, gratitud.

I, també, compromís.

Les llengües no es mantenen vives per inèrcia.

Es mantenen vives perquè hi ha persones que les estimen i les transmeten.

Hi ha una cosa que sempre m'ha cridat l'atenció dels reusencs.

Aquest orgull tranquil de dir d'on som.

No sé si us passa.

A mi sí.

Algú em pregunta d'on soc.

I la resposta surt sola:

—Soc de Reus.

I encara avui em costa explicar per què aquestes tres paraules m'emocionen tant.

Potser perquè no parlen només d'un lloc.

Parlen d'una manera de ser.

D'una inquietud que sembla transmetre's de generació en generació.

Què té Reus perquè continuïn apareixent persones capaces d'imaginar, de crear i d'emprendre?

Sospito que no hi ha una única resposta. Però hi ha una evidència difícil de discutir.

Per una ciutat de les nostres dimensions, la petjada que Reus ha deixat és extraordinària.

Aquí van néixer figures que han deixat empremta molt més enllà dels límits de la ciutat: Prim, Fortuny, Ferrater, Toda, Maria Cortina o Gaudí.

De tots aquests noms, n'hi ha un que fa anys que m'acompanya d'una manera especial.

Antoni Gaudí.

Durant molt de temps he intentat acostar-m'hi des de l'escriptura.

I, com més m'hi acostava, més descobria la persona que hi havia darrere del mite.

Algú que va dedicar la vida a imaginar allò que encara no existia.

M'impressiona la grandesa de la seva obra. Però també la confiança que va tenir en les mans que continuarien allò que ell havia començat.

Sabia que no veuria acabat el temple. Sabia que moltes de les decisions que havia pres les haurien de continuar altres mans.

I, malgrat tot, va continuar treballant.

Hi ha una lliçó molt fonda en aquesta actitud. La de fer la nostra part de feina tan bé com sabem i confiar que algú la continuarà.

Pensant-hi bé, aquesta idea va molt més enllà de l'arquitectura.

També parla de tot allò que rebem dels qui ens han precedit i que, sovint sense adonar-nos-en, acabem passant als qui vindran darrere nostre.

Potser per això avui sento aquest pregó menys com un reconeixement i més com un privilegi.

El privilegi d'haver crescut en aquesta ciutat. D'haver rebut tot allò que m'ha donat i de poder tornar-li, encara que sigui modestament, una petita part del que n'he rebut.

Cap de nosaltres no és només obra seva. Som també el resultat dels llocs que ens han acollit, de les persones que ens han estimat i de les comunitats que ens han ajudat a créixer.

Reus ha estat tot això per a mi.

I molt més.

Potser és això el que celebrem cada any quan arriba Sant Pere.

No només unes festes.

No només unes tradicions.

No només uns actes que es repeteixen.

Celebrem alguna cosa molt més profunda. La certesa que formem part d'una mateixa història.

Durant uns dies, la ciutat es reconeix a ella mateixa.

Es retroba.

Es mira als ulls i recorda tot allò que comparteix.

Per unes hores, cadascú deixa de caminar pel seu compte per tornar a formar part d'un nosaltres.

Quan la Sandra Guaita em va proposar fer aquest pregó, la primera frase que em va venir al cap va ser:

—Si els meus pares ho poguessin veure...

Ara, després d'estirar tants fils, crec que entenc per què.

Perquè han estat presents durant tot aquest recorregut.

Com hi han estat la padrineta Teresa.

La Pepeta.

La Paquita.

La meva germana.

Els amics de tantes etapes.

Els mestres.

Totes aquelles persones que, d'una manera o altra, m'han ajudat a ser qui soc.

Avui els dono les gràcies.

I les faig extensives a aquesta ciutat que m'ha vist créixer.

Una ciutat que m'ha ensenyat a mirar, a escoltar, a imaginar i a estimar les històries.

Gràcies, Reus.

I molt bona Festa Major de Sant Pere a tothom!

Coia Valls

24 de juny de 2026

Des del balcó:

Reusenques i reusencs, que comenci la Festa Major!

Visca Sant Pere i visca Reus!

Al llibre d'honor:

Reus m'ha regalat records, amistats, lectures, aprenentatges i arrels.

Avui he tingut el privilegi de posar paraules a una part d'aquest llegat.

Amb gratitud i estima.

Coia Valls

Pregonera de la Festa Major de Sant Pere 2026